Algemene Rekenkamer

PERSOONLIJK
Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Parnassusplein 5
2511 VX DEN HAAG

Postbus 20015
2500 EA Den Haag
070 342 43 44
voorlichting@rekenkamer.nl
www.rekenkamer.nl

datum 20 oktober 2022
betreft voornemen tot doen oprichten Stichting Kennis- en Innovatiecentrum WOII; overleg artikel 4.7 Comptabiliteitswet 2016

Geachte heer Van Ooijen,

Met uw brief van 22 augustus 2022, kenmerk 3410402-1033382-Dmo, heeft u ons in het kader van artikel 4.7 van de Comptabiliteitswet 2016 (CW 2016) de conceptstatuten van de stichting Kennis- en Innovatiecentrum WOII doen toekomen.

U bent voornemens om de stichting Kennis- en Innovatiecentrum WOII te doen oprichten en deze organisatie te ondersteunen door een structurele financiële bijdrage in de vorm van een subsidie.

In uw brief schetst u als context het belang van de overdracht van 'het verhaal van de Tweede Wereldoorlog' aan jongeren en daarop volgende generaties. U geeft aan dat meer samenwerking nodig is tussen professionele organisaties om te komen tot een betere samenhang op de terreinen kennisverspreiding, digitalisering en museaal aanbod. De oprichting van de Stichting Kennis- en Innovatiecentrum WOII ziet u als een manier om hier invulling aan te geven.

Over het voornemen is op ambtelijk niveau overleg gevoerd met medewerkers van uw ministerie. Op basis van dit overleg en de ontvangen conceptstatuten, brengen wij onderstaand enkele inhoudelijke punten onder uw aandacht. Tot slot gaan we kort in op de taken en bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer.

ons kenmerk 22006722 R
bijlage(n)

Inhoudelijke aandachtspunten

Zoals wij hebben begrepen is het de bedoeling dat de formele relatie tussen de stichting Kennis- en Innovatiecentrum WOII en de minister van VWS zich beperkt zich tot een subsidierelatie. Dit is in lijn met het kabinetsbeleid zoals vastgelegd in het Stichtingenkader. In de conceptstatuten is uitsluitend bepaald dat schriftelijke instemming van de minister is vereist bij wijziging van de statuten en bij ontbinding en vereffening van het vermogen van de stichting.

Tegelijkertijd geeft u in uw brief aan een aantal zaken nader te willen regelen via subsidievoorwaarden. U noemt het waarborgen van een goede afstemming tussen de activiteiten van de stichting met andere organisaties en met het Veldberaad als voorbeeld. Dit roept bij ons vragen op over de mate waarin rechtstreekse invloed vanuit het Rijk, dan wel vanuit veldpartijen, op de activiteiten van de stichting is beoogd. Wij geven u mee dat de stichting straks een zelfstandige organisatie is, en dat de statuten - en niet de subsidievoorwaarden - de geëigende plek zijn om de kaders voor haar functioneren te stellen.

Wij concretiseren dit aan de hand van twee aandachtspunten: een over de activiteiten van de stichting en een over de bestuursstructuur.

Activiteiten van de stichting

In artikel 2 van de conceptstatuten staan de activiteiten van de stichting omschreven. Het valt ons op dat een aantal van deze activiteiten breder zijn dan het faciliteren van de benodigde samenwerking tussen de veldpartijen. De statuten laten de stichting de ruimte om ook *eigen* activiteiten te gaan uitvoeren, zoals "het (laten) uitvoeren van onderzoek" (h), "het monitoren van maatschappelijke ontwikkelingen (...)" (i), en "het ontwikkelen, uitvoeren en/of coördineren van programma's en projecten" (j).

Uit het ambtelijk overleg kwam naar voren dat binnen het departement een concreet beeld bestaat over de invulling van bovengenoemde activiteiten. Ook blijkt uit uw brief dat u de subsidievoorwaarden wilt gebruiken om hier richting aan te geven. Zoals hierboven al aangegeven, vormen de statuten straks het formele kader waarbinnen de stichting in zelfstandigheid haar activiteiten vorm geeft. In subsidievoorwaarden kunnen eisen worden gesteld aan activiteiten waarvoor *de te verstrekken subsidie* wordt aangewend. Dit laat echter de mogelijkheid open dat de stichting zelf ook vermogen anders dan subsidies aantrekt en inzet voor activiteiten die breder zijn of juist niet in lijn zijn met de

(beleids)ambities van de veldpartijen en/of van VWS. Dat is, gegeven de statuten, de eigenstandige bevoegdheid van het stichtingsbestuur.

Bestuurlijke structuur van de stichting en relatie met veldpartijen

Omdat het faciliteren van samenwerking tussen organisaties een belangrijke activiteit zal zijn van de stichting, is het van belang dat de beoogde relatie van de stichting met de veldpartijen vooraf helder is en wordt weerspiegeld in de structuur van de stichting. In de conceptstatuten is bepaald dat de stichting een raad van bestuur, een raad van toezicht en een raad van advies krijgt. In de conceptstatuten wordt verwezen naar de Governance Code Cultuur. Op grond van de conceptstatuten en deze sectorale gedragscode wordt ons niet duidelijk of personen die werkzaam zijn bij een van de betrokken veldpartijen in de raad van bestuur en de raad van toezicht kunnen worden benoemd. Het is belangrijk dat ongewenste belangenverstrengeling en spanning tussen het functioneren van de individuele veldpartijen enerzijds, en het onafhankelijk functioneren van de stichting anderzijds, wordt voorkomen. Daarnaast geeft u in uw brief aan dat de samenstelling van de raad van advies nog moet worden uitgewerkt. Ons inziens is het ook belangrijk om op dit punt tevoren duidelijkheid te scheppen.

Overigens komt de drielaagse governance van de stichting ons als zwaar voor, zeker in relatie tot de beoogde versterking van de slagkracht. Wij onderschrijven dan ook uw voornemen om de werkwijze en resultaten van de stichting te evalueren.

In uw brief geeft u aan dat de partijen naast de stichting een gemeenschappelijk Veldberaad voor netwerk- en strategieontwikkeling starten. De relatie met dit Veldberaad is evenmin in de statuten vastgelegd. Via de subsidievoorwaarden in de subsidiebeschikking aan de stichting wilt u een goede afstemming waarborgen. Ook hier geldt dat subsidievoorwaarden ons inziens niet de geëigende plek zijn om de werkwijze van de stichting vast te leggen. Het is ons ook niet duidelijk wat de toegevoegde waarde van het Veldberaad zal zijn naast de opdracht die de stichting heeft.

Taken en bevoegdheden Algemene Rekenkamer

Op basis van de subsidierelatie van VWS met de stichting Kennis- en Innovatiecentrum WOII is de Algemene Rekenkamer bij deze instelling bevoegd tot onderzoek ter plaatse op basis van artikel 7.24, onder a 1° en artikel 7.34 van de Comptabiliteitswet 2016. Het onderzoek is gericht op oordeelsvorming over het door de minister gevoerde beleid en het toezicht van de minister (artikel 7.25 CW2016).
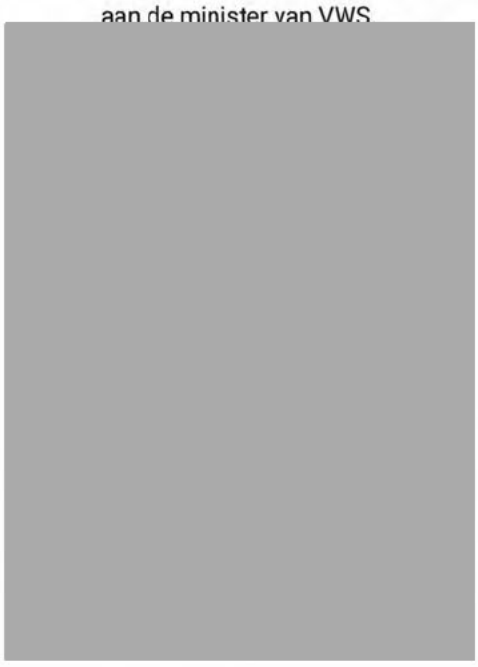
Wij verzoeken u een afschrift van deze brief bij uw voornemen tot doen oprichten van de stichting mee te sturen naar de Staten-Generaal. Een afschrift van deze brief sturen wij aan de minister van VWS.